

Täysistunto

Tiistai 31.5.2022 klo 14.00—18.23

4. Hallituksen esitys eduskunnalle maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöverotukea vuoden 2022 kiinteistöverotuksessa koskeviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 82/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Nyt varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.02 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äskeisestäkin keskustelusta: Kiitos oppositiolle rakentavasta ja haastavasta otteesta. Näistä asioista kuuluukin käydä väittelyä, ja yhteisen Suomen asiallahan me olemme. Toivon myös seuraavaan esitykseen liittyen, että olisimme ainakin päälinjausta samaa mieltä, siitä, että suomalainen ruoantuotanto ja suomalaisen alkutuottajan asema on turvattava näinä erikoisina ja myöskin huolestuttavina aikoina. Suomalaisilla maatiloilla nimittäin eletään nyt kevättyöväen päättymisen kynnyksellä taloudellisesti poikkeuksellisen vaikeaa ja epävarmuuden hallitsemaa aikaa. Se toki on ollut todellisuutta jo ennen Venäjän hyökkäyssotaa mutta pahentunut monin tavoin sen myötä. Monien välttämättömien maatalouden tuotantopanosten markkinahinnat ovat nousseet rajusti, eikä tuottajien tulokehitys ole pysynyt läheskään perässä. Sota on vaikuttanut merkittävästi sähkön, polttoaineen, rehujen ja lannoitteiden markkinoihin sekä hintojen nousuun. Tämä kaikki vaikeuttaa entisestään covid-19-pandemian jälkeisenä aikana jo vaikeutunutta tilannetta toimialalla — puhumattaakaan, että maatalouden kannattavuus on ollut kroonisen heikkoa jo pitkään. Tämä on kaikkien suomalaisten yhteinen asia hoidettavaksi.

Tämän esityksen taustalla, jota nyt käsittelemme, on jo helmikuulta hallituksen linjaus kuusi päivää ennen sodan alkua päätetyistä määräaikaista täsmätoimista, joilla vastataan energianhintojen nousuun. Osana tuolloin linjattua toimenpidekokonaisuutta maatalouden tuotantorakennusten kiinteistövero poistettaisiin väliaikaisena toimenä vuoden 22 verotuksessa edellyttäen, että toimi on EU-oikeudellisesti hyväksyttävä. Kävin maaliskuun alussa neuvottelun kilpailukomissaari Margrethe Vestagerin kanssa toimenpiteen perusteista ja toteuttamismahdollisuuksista. Hyväksynnän saaminen ehdotukselle komissiossa oli kaikkea muuta kuin itsestään selvää. Lopulta komissio antoi 23.3. tiedonannon koskien valtiontukitoimenpiteitä — jotka siis osin ovat korona-ajan johdosta annettuja valtiontukipuitteita sallivammat — talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2022 vp

jälkeen, ja ne mahdollistivat nyt tämän notifiaktion toteutumisen kiinteistöveron palautusmallin pohjalta. Komissio hyväksyi 20. toukokuuta antamallaan päätöksellä tämän tukiohjelman, ja voidaan hyvin puhua työvoitosta asian eteen työtä tehneiden, myöskin virkakunnan edustajien, osalta.

Ideana tässä esityksessä on, että tuki myönnettäisiin hakemuksesta alentamalla maatalouden harjoittajien omistamista maatalouden tuotantorakennuksista suoritettavaa veroa enintään 35 000 eurolla per tila. Verohallinto poistaisi kiinteistöveron maksuvelvoitteen alennusta vastaavalta osalta ja palauttaisi suoritettua veron. Tuen edellytyksenä olisi, että tiettyjen tuotantopanosten osuus maatalouden tietyistä menoista on vähintään 15 prosenttia, joka käytännössä kyllä tiloilla ylittyy. Käytännössä tapahtuisi siis niin, että Verohallinto alentaisi määrättyä veroa hakemuksesta, joka olisi tehtävä viimeistään lokakuun loppuun mennessä. Tämä tuki perustuu kriisipuitteisiin, joiden ehtojen mukaisesti tukipäätökset pitäisi tehdä tämän vuoden loppuun. Tuki myönnetään ja maksetaan marras–joulu-kuun aikana. Kriisipuitteiden vaatimusten mukaisesti veroa alennettaisiin enintään 35 000 euroa maatalouden harjoittajan omistamista maatalouden tuotantorakennuksista suoritettavista veroista. Sen osoittamiseksi, että tuensaaja on kriisipuitteiden vaatimalla tavalla kärsinyt Ukrainan sodasta, tuensaajan on osoitettava, että nimettyjen maatalouden alkutuotannon tuotantopanoksien — joita ovat siis rehut, poltto- ja voiteluaineet, sähkö ja lannoitteet, joiden hinnannousu on kriisipuitteidenkin mukaan ollut keskeinen syy tämän kustannuskriisin taustalla — osuus maatalouden määritellyistä menoista on ehdotettua 15 prosentin kynnysarvoa suurempi. Käsitykseni mukaan todellakin, kuten totesin, valtaosa tiloista tämän ongelmitta täyttää.

Tukea ei ollut mahdollista toteuttaa ilman OmaVero-palvelussa hoidettavaa hakemusmenettelyä tällä aikataululla, koska halusimme toimia ripeästi. Tämä siksi, että tukipäätösten tekeminen edellyttää verovelvollisten myötävaikutusta tuen myöntämisen edellytysten selvittämisessä. Toisaalta maatalouden harjoittajat ovat varmasti tähän kuitenkin jo tottuneet, esimerkiksi vastaavaan hakemusmenettelyyn hakiessaan eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautusta. Äskeisessäkin keskustelussa esiin noussut energiaveron tuplapalautushan oli toinen konkreettinen toimi maatalouden tukemiseksi.

Arvoisa puhemies! Sitten aivan lyhyesti vielä pari sanaa tämän esityksen vaikutuksista: Kiinteistöveroa maatalouden tuotantorakennuksista määrättiin viime vuonna yli 60 000 verovelvolliselle. Verosta 74 prosenttia määrättiin kymmenesosalle verovelvollisista. Eli mainittu 35 000 euron katto ei tule vastaan, mutta silti verojen määrä on useissa tapauksissa merkittävä juuri niille tiloille, jotka ovat tuoreeltaan investoineet paljon ja joilla on uudet, miljoonia maksaneet kiinteistöt tuotantorakennuksina. Hallitusohjelman mukaan kuntalouteen vaikuttavat veroperustemuutokset — kuten tämä siis vaikuttaa — kompensoidaan kunnille, ja nettomääräisesti kysymys on 13 miljoonasta eurosta. Tämä verotulomenetyksen korvaus huomioidaan aikataulusyistä vuoden 23 peruspalvelujen valtionosuudesta.

Tämä on siis yksi keino helpottaa maatalouden ahdinkoa. Sen toteuttaminen ei ollut helppoa — sen tiesimme tähän ryhtyessämme — johtuen komission säännöksistä, ja olen valtavan huojentunut, että tämä esitys voidaan nyt toteuttaa tämän vuoden ahdingon helpottamiseksi. En liioittele sen merkitystä, mutta en myöskään vähättele sitä, sillä tarvitaan kaikki keinot, mitä käytettävissä on, erityisesti niiden tilojen tukemiseen, jotka vastikään ovat suuresti investoineet. Haluamme, että usko tulevaisuuteen säilyy näinä vaikeina aikoina.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Kurvinen. [Mikrofoni on kiinni] — Mikrofonin ainakin toimii siellä. — [Antti Kurvinen: Pahoittelut, otetaan uusiksi.]

15.08 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen: Arvoisa herra puhemies! Käytän tästä lakiesityksestä puheenvuoron maatalouspoliittisesta näkökulmasta, sillä tämä on mitä suurimmassa määrin maatalouspoliittinen, ruokapoliittinen, kysymys.

Arvoisa puhemies! Mielestäni tämä on poikkeuksellisen hyvä ja järkevä toimenpide suomalaisen maatalouden ja suomalaisten tuottajien auttamiseksi tässä kriisissä, mitä eletään. Me kaikki tiedämme, että pitkään jatkunut kannattavuuskriisi on Ukrainan sodan aiheuttaman energia- ja tuotantopanosten hintojen kallistumisen takia äitynyt todella akuutiksi, ja eletään ehkäpä noin 20 vuoteen pahinta kriisiä, mitä suomalainen maatalous on kokenut. Tämä on sellainen tuki ja aputoimi, joka mielestäni osuu poikkeuksellisen hyvin. Tämä on sellainen tuki ja aputoimi, joka osuu aktiivituloille, ruokaa tuottaville tiloille, sillä juuri niillä investoineilla ja omaa tilaansa kehittäneillä tuottajillahan on niitä uusia tuotantorakennuksia, joista maksetaan sitten niitä varsin suuria kiinteistöveroja. Tämän tuen yläraja on 35 000 euroa, ja monilla tiloilla puhutaan kymmenientuhansien eurojen helpotuksesta tälle vuodelle — se kyllä todellakin tuntuu jo tässä vaiheessa.

Puhemies! Myös erittäin tärkeää on mielestäni se, että tässä on tämä 15 prosentin sääntö, että noin 15 prosenttia pitää olla tuotantopanosten ja energiamenojen. Tämä on sellainen tukitoimi, joka osuu hyvin voimakkaasti myös nuorille viljelijöille ja nuorille perheille, jotka siellä tiloillaan pitävät huolta tästä meidän jokapäiväisestä leivästämme.

Erittäin upea esitys myös maa- ja metsätalousministeriön näkökulmasta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiviranta.

15.10 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Maatalouden tuotantorakennuksista maksettava kiinteistövero palautetaan tänä vuonna maatalouden harjoittajalle hakemuksesta kiinteistöverotukena. — Erinomainen virkamiesinnovaatio muuten tuo käsite ”kiinteistöverotuki”. [Naurua] — Euroopan unionin sääntelystä johtuu, että keskustelemme nyt toki aiheesta tyytyväisinä siitä, että Suomessa maatalouden tuotantorakennuksia ei tulossa olevan hakemusrumman jälkeen tänä vuonna rasita kiinteistövero — tästä kiitos hallitukselle. Vääntö EU:n komission kanssa on kovaa työtä.

Iloa vähentää se, että naapurimaa Ruotsissa maatalouden tuotantorakennuksia koskee pysyvä kiinteistöverovapaus. [Arto Satonen: Aivan!] Yhden vuoden kiinteistöverovapauden innoittamana pitäisi nyt tehdä tosi yritys saada Suomessakin Ruotsin tapaan maatalouden tuotantorakennukset pysyvästi vapaiksi kiinteistöverosta. Tiedän tietenkin yhteisen yhteisömme, Euroopan unionin, standardivastauksen. Se kuuluu seuraavasti: Suomessa oli maatalouden tuotantorakennusten kiinteistövero Suomen liittyessä EU:n jäsenvaltioksi, Ruotsissa ei. Siksi olisi vakava kilpailuhäiriö, jos Suomen nyt annettaisiin poistaa maatalouden talousrakennusten kiinteistövero. Kysymys kuuluu, onko tähän standardivastaukseen mukisematta tyydyttävä.

Arvoisa puhemies! Kiinteistöveron palautus koskee käytännössä äskettäin maatalouden talousrakennuksiin investoineita. Suuri lukumäärä, 61 000, johtuu paljolti siitä, että kiinteistövero on määrätty samalta maatilalta molemmille puolisoille. Nyt palautettavasta kiinteistöverosta 74 prosenttia on määrätty kymmenesosalle verovelvollisista. Suuri osa maatalouden harjoittajista ei maksa tuotantorakennuksista lainkaan kiinteistöveroja, koska näi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2022 vp

den rakennusten poistamaton hankintameno on nolla, eikä niistä tämän vuoksi määrätä kiinteistöveroä maksettavaksi. Poistamattoman hankintamenon nollautumisen ovat mahdollistaneet saadut rakentamisavustukset, käytetyt varaukset ja vuosien kuluessa tehdyt poistot. On myös niitä, joilla maatalouden tuotantorakennusten poistamatta oleva hankintameno on enintään 1 000 euroa, jolloin lain mukaan jäljellä olevan määrän saisi vähentää tuloverotuksessa kertapoistona. Verovelvollinen ei ole kuitenkaan tätä kertapoistomahdollisuutta tuntenut tai halunnut käyttää. Näissä tapauksissa kiinteistöveroä ei esityksen mukaan yleensä palauteta, koska sen määrä jää enintään kymmeneen euroon.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean vielä, että rehujen, poltto- ja voiteluaineiden, sähkön ja lannoitteiden osuus maatalouden tulonhankkimismenoista ennen varauksia, poistoja ja korkokuluja on vähintään 15 prosenttia tilalla kuin tilalla. Tämän edellytyksen täyttymättä jäämisen vuoksi ei yhdenkään hakijan kiinteistöveron palautus esty, tämän voin tällä maatalouden kokemuksella sanoa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Mattila poissa. — Edustaja Räsänen.

15.14 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys on sinänsä kannatettava, joten kiitokset tästä ja näistä neuvotteluista, joita olette käyneet, mutta valitettavan pieni vastaantulohan tämä on siinä ahdingossa, joka maatalousyrittäjillä on. Todellakin täällä on nyt puhuttu tästä kiinteistöveron pysyvästäkin poistosta, ja kristillisdemokraatit ovat sitä pyrkinneet myös edistämään. Tästä kiinteistöveron pysyvästä poistamisesta on viime vuodelta edustaja Mäenpään lakialoite, johon myös kristillisdemokraatit yhtyivät ja allekirjoittivat sen. Tämä maatalousrakennusten kiinteistöverokertymä on sinänsä melko pieni, noin 15 miljoonaa euroa vuodessa, ja ongelmana on tietysti myös se, että tämä hallituksen esittämä hakemusmenettely on byrokraattinen: kyllä se tulee lisäämään sitä yrittäjien paperityötaakkaa. Järkevämpää olisi kyllä, jos pääsisimme siihen, että maatalousrakennukset pystyttäisiin vapauttamaan kiinteistöverosta.

Kysyn myös sitä, tullaanko tähän maatalouden tuotantorakennusten ja kiinteistöverovapauden piiriin laskemaan esimerkiksi biokaasun tuotantoon käytettävät tilat, mistä en ihan tästä esityksestä saanut selvää.

No, täällä kävi ilmi se, että ratkaiseva ongelma tässä on juuri tämä EU:n kilpailulainsäädäntö, mikä tuntuu kyllä kovin epäoikeudenmukaiselta, jos vertaamme tuonne Ruotsin tilanteeseen. Eihän tämä suomalaisten viljelijöiden kilpailua tuotteiden kanssa helpota, että näissä kiinteistöveroissa roikutaan kiinni. Mutta maatalousyrittäjät, ruoan tuotanto, elintarviketuotanto on kyllä erittäin suuri huolenaihe tällä hetkellä. On hyvä, että tällainen yksi pieni askel, helpotus väliaikaisesti yrittäjille saadaan, mutta muitakin toimia nyt tarvitaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Elomaa.

15.17 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Suomen maatalous on ollut äärimmäisen vakavissa vaikeuksissa jo todella pitkän aikaa. Kaikki mahdolliset tukitoimet ovat nyt tarpeen, ja tämä esitys onkin ihan oikeansuuntainen toimi, joten kiitos hallitus — mutta muun muassa hallituksen yli-innokas ilmastopolitiikka on synkentänyt maatalouden tulevaisuuden näkymiä. Kiristyvät ilmastovaatimukset heijastuvat suoraan maataloustuottajien tuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2022 vp

tantokustannuksiin. Hallitus, minä tunnen kuinka vauhti kiihtyy, ilmastotoimissa varsinkin, vaikka malttia pitäisi löytyä, vai mitä keskustapuolue?

Kaiken päälle tuotantokustannukset ovat kääntyneet viimeistään Ukrainan kriisin myötä niin jyrkkään nousuun, että oikein hirvittää. Tilat eivät pyöri ilman koneitaan, jotka tarvitsevat puolestaan polttoainetta rullatakseen. Ei tarvitse olla kummoinen taloustieteilijä nähdäkseen nykyisten käsittämättömän korkeiden polttoaineiden hintojen ajavan tilat ahdinkoon. Tähän yhtälöön kun vielä lisätään vauhdilla kallistuneiden energian, rehujen ja lannoitteiden aiheuttama kustannustason nousu, niin ihmetyttää ylipäättään, miten suomalaiset ruoantuottajat oikein selviävät, ja kaikki eivät ole selvinneetkään. Maataloutta ja alkutuottajia pitkään painaneen kustannuskriisin taustalla on alkutuottajille maksettavan osuuden pienuus suhteessa kuluttajan kaupan kassalla maksamaan hintaan. Voitot kasaantuvat kaupalle ja keskusjärjestöille ja elintarviketeollisuudelle. Kotimaisten tuottajien pitäisi myös pystyä kilpailemaan hinnalla ulkomaisten tuotteiden kanssa. Tämä yhtälö on kestämätön, mennään EU:n selän taakse piiloon.

Maatalouden kustannuskriisi on kerännyt tämän kevään aikana neuvottelupöytiin elintarvikeketjun eri osapuolet, ja valtiovallan edustajatkin ovat olleet äänessä näistä ongelmista useaan otteeseen. Tämä maatalouden tuotantorakennuksia koskeva väliaikainen kiinteistöverotuki tuo jonkin verran helpotusta tuottajien tiukkaan tilanteeseen, mikä on sekin hyvä asia.

Arvoisa puhemies! Koska maatalouden vaikeudet eivät ole uusi ilmiö vaan kyse on pysyvämmästä haasteesta, olisi mielestäni perusteltua tehdä kiinteistöverotuesta pysyvä järjestely, kuten perussuomalaiset Mäenpään lakiesityksen myötä ovat ehdottaneet, ja siihen on tullut muitakin edustajia muista puolueista mukaan. Verohelpotusten rajoja tulisi myös muuttaa tuottajille edullisemmiksi sekä laajentaa sellaisen kiinteistöomaisuuden määritelmää, josta verohelpotuksia voisi saada. Itse arvostan laadukasta ja maukasta, eettisesti tuotettua kotimaista lähiruokaa, niin kuin varmaan suurin osa suomalaisista tekee, ja haluan, että kotimaista ruokaa on saatavilla vielä tulevaisuudessakin. Kyse on huoltovarmuudesta, jonka äärettömän tärkeä merkitys on noussut esille näinä epävarmoina aikoina.

Arvoisa puhemies! Totean vielä lopuksi, hallitus, että ensi vuodesta 2023 on tulossa vielä vaikeampi maataloudelle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Satonen.

15.20 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa. Annan myös hallitukselle kiitoksen tästä esityksestä. On aivan totta, että tämä kohtuullisen pieni summa, joka tässä maatalouden helpotuksessa tulee, kyllä kohdistuu sillä tavalla viisaasti, että se kohdistuu juuri niille hiljattain investoineille tiloille, joilla on useimmiten juuri niitä nuoria viljelijöitä, jotka ovat jatkossa meidän ruoantuotannon selkäranka. Tässä suhteessa tämä on kyllä hyvä toimi, ja kiitokset siitä työstä, mitä Brysseliin päin on tehty, että tämä asia on saatu maaliinsa.

Oikeastaan minun ensimmäinen pointtini on — kun tässä on puhuttu tämän tuen pysyvyydestä, mikä varmaan voisi olla ihan järkevää — että ainakin nyt pitäisi varmistaa se, että tätä päästään jatkamaan ensi vuonna ja niin pitkään kuin tämä maatalouden akuutti kriisi Ukrainan sodasta johtuen jatkuu. Eli ainakin se olisi sellainen, mistä näkisin, että se olisi oikein ja kohtuullista. Kysynkin, onko tämä nyt tavoitteena, että näitä neuvotteluja sitten sinne Brysselin suuntaan tässä asiassa jatketaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2022 vp

No, sitten ehkä toinen pointti, myös viitaten edelliseen puheenvuoroon: Se tässä on kyllä erikoista, että vaikka nyt puhutaan jo ihan vakavissaan siitä, että Venäjän blokkaus Ukrainan viljalle saattaa johtaa jopa nälänhätään maailmassa — ainakin se nostaa ruokakorin hintaa kaikkialla maailmassa — niin komission ympäristövaatimuksissa ei ole kyllä havaittu ollenkaan minkäänlaista muutosta tässä maailmantilanteessa. Se on kyllä kieltämättä erikoista. Nyt pitäisi ainakin ottaa jonkinlainen aikalisä niin, että otettaisiin myös suomalaiset turvepellot ja kaikki muut keinot käyttöön, jolloin saataisiin korvattua sitä tuotantoa, joka Ukrainassa tämän sotatilanteen vuoksi jää saamatta tai jota ei pystytty kuljettamaan. Eli tämä olisi kyllä sellainen asia, joka pitäisi koko Euroopan tasolla pystyä ymmärtämään.

No, sitten kun tullaan tänne kotimaahan, niin se on tietysti totta, että maatalouden ahdingko on niin suuri, että ei tämä esitys eikä myöskään energiaveron palautus, mikä sekin on hyvä asia, korjaa sitä kuin pieneltä osin, kuten varmasti paikalla oleva maa- ja metsätalousministeri tietää. Ja silloin tietysti tullaan siihen kysymykseen, miten teollisuuden ja kaupan sopimukset saadaan järjestettyä jatkossa ja miten varmistetaan koko elintarvikeketjun toimivuus ja myöskin nämä julkiset hankinnat, jotka ovat myös äärimmäisen tärkeitä asia, niin että myös niissä sopimuksissa huomioitaisiin tämä noussut kustannustaso ainakin jatkossa, jotta näiltä ongelmilta välttyttäisiin. Nyt on vakava paikka, ja on tärkeää, että Suomen maatalouden asema turvataan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

15.23 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Kiviranta erinomaisen analyttisessä puheenvuorossaan todella hyvin kuvasi tämän kiinteistöveron todellista ongelmaa, ja myös tässä uudessa termissä, minkä verottaja on keksinyt, ”kiinteistöverotuki” — mikä se nyt sitten onkaan — on kyllä jonkun täytynyt käyttää äidinkielen oppitunnilla saamansa retorinen voima ihan täysin hyväkseen, että pystyy tuollaisen keksimään. ”Kiinteistöverotuki” — melkein naurettavalta tuntuva ajatus sinänsä. Mutta asia on niin vakava, niin kuin edustaja Kiviranta puheenvuorossaan mainitsi tämän Ruotsin tilanteen, jossa kiinteistövero maatalouden tuotantorakennuksille ei ole, että samaan pitää Suomenkin pyrkiä, totta kai.

Me olemme, sanotaanko, koko Euroopan unionin ajan olleet erittäin isoissa vaikeuksissa tämän erilaisen maatalousbyrokratian kanssa, jota EU tuottaa. Esimerkiksi tänäkin päivänä talousvaliokunnassa oli näitä EU:n uusia juonteita liittyen energiaan ja moneen muuhun asiaan. Aivan käsittämätöntä byrokratian kasvattamista. Tämä Euroopan unionihan alkaa mennä sellaiseen tilaan, että meillä tekee ympäristövaikutusten arviointia ja taloudellisten vaikutusten arviointia ja kaiken maailman arviointia valtava määrä byrokraatteja, ja se johtaa siihen, että itse aito työ, esimerkiksi se työ maatalouden piirissä, joka on äärimmäisen tärkeää elintarvikehuollon omavaraisuuden takia, jää sivuseikaksi.

Toivon, arvoisa ministeri, että kun te olette aloittamassa merkittävää maatalouspoliittista uraanne siellä EU:ssa, viette tätä viestiä eteenpäin, ja meidän pitää lähteä hallituksessa ajamaan ihan määrätietoisesti tällaisia asioita, että kiinteistövero poistetaan kaikilta maatalouden tuotantokiinteistöiltä. Silloin ollaan tasavertaisessa asemassa muihin verrattuna ja puramme byrokratiaa. Jos lähdemme maatalouden vaikeuksia kompensoimaan jollakin tällaisella pienellä muutoksella, se johtaa vain siihen, että se todellinen fokus, minkä tautta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2022 vp

maatalouden tilanne tällä hetkellä Suomessa on aivan onneton, häviää sinne byrokraattien pykälien viilaamiseen. Toivon, että tämä otetaan vakavasti.

Sitten lopuksi, arvoisa puhemies, vielä kotimaisesta energiasta: Venäjä uhkaa omilla toimillaan, sekä karmealla hyökkäyksellä Ukrainaan että siitä tulevilla seurauksilla, lähinnä viljanviennin estämisellä muuhun maailmaan, jolloin nälkä iskee tähän maahan. Nyt pitäisi Euroopan unionissa ihan oikeasti — kun valtiovarainministerikin menee sinne puhumaan — tajuta se, että meidän pitää Euroopan unionissa antaa aidosti mahdollisuus oikealle metsänhoidolle ja oikealle maataloudelle. Meillähan ollaan menossa taksonomian, LULUCF:n, maatalouden ja kaikkien näiden säädösten kautta sellaiseen tilanteeseen, että me emme pysty tässä maassa tekemään kohta yhtään mitään. Velka kasvaa kahdeksan yhdeksän miljardia vuoteen, ja Hoskosen matematiikallakin sen ymmärtää, että tällä tiellä ei kerta kaikkiaan voi enää jatkaa. Jos minulla on kymmenen euroa kukkarossa rahaa, niin en minä voi edustaja Kivirannalle edes lounasta tarjota, kun hyvä kun riittää itselle se raha. Ei tämä sen vaikeampaa ole.

Meillä eletään velaksi aivan hullun lailla. En mahda sille mitään, mutta ymmärrän, että puolustukseen pitää panna rahaa lisää ja näihin, [Puhemies koputtaa] mutta muissa asioissa pitää ruveta talouskurin löytymään. [Markku Eestilä: Siinä kuulit, Antti!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No näin.— Edustaja Mäenpää.

15.26 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Maataloudessa on hätä, ja tämä hallituksen esitys on oikeansuuntainen. Se on pieni paikka maatalouden ahdinkoon tällä hetkellä.

Edustaja Kiviranta nosti täällä esiin tämän sanan ”kiinteistöverotuki”. Se on kyllä mielenkiintoinen asia, kun Ruotsissa näistä rakennuksista ei makseta kiinteistöveroakaan. Elikkä ihmettelen ja mielenkiinnolla odotan, milloin jotkut vihreät haluavat poistaa tämän ”haitallisen kiinteistöverotuen”.

Arvoisa puhemies! Meillä on lähetekeskustelussa hallituksen esitys eduskunnalle maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöverotuesta, joka minulla on tässä näin, ja minulla on tässä samasta asiasta lakialoite, jonka olen tehnyt viime syksynä. Nämä poikkeavat sillä tavalla toisistaan, että tämä toinen on jatkuva ja tämä toinen, elikkä hallituksen esitys, on tälle vuodelle. Tämä on hyvä asia, mutta tämä pitäisi saada pitempiaikaiseksi sillä tavalla, että se loisi maatalouden tuottajille uskoa, että he pärjäävät jatkossakin ja heitäkin kohdellaan EU:ssa tasa-arvoisesti, kuten muitakin maanviljelijöitä muissa maissa.

Arvoisa puhemies! On toki hienoa, että hallitus lopulta heräsi asian suhteen ja kopioi jo viime joulukuun alussa minun tekemäni lakialoitteen laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta. Ehdotin tuolloin, että lisätään kiinteistöverolaissa määriteltyjen verosta kokonaan tai osittain vapaiden kiinteistöjen luetteloon maatalouden tuotantorakennukset. Kiinteistövero ei olisi tämän seurauksena jatkossa suoritettava kyseisistä rakennustyypeistä lainkaan. Harmillista vain, että hallituksen tänne saliin tuomassa esityksessä tämä helpotus koskee vain ja ainoastaan tätä vuotta. Alkuperäisessä lakialoitteessani viime vuodelta ajatus oli nimenomaan pysyvä muutos. Tämä loisi toivoa ahdingossa olevalle maataloudelle pitkäksi ajaksi tulevaisuuteen eikä vain väliaikaista helpotusta. Kun kerran kopioitte näitä aloitteita, kopioikaa edes kunnolla.

Sitten se, että tätä asiaa on jouduttu käyttämään Euroopan unionin kautta, on aivan kuvottavaa. Olemmeko me itsenäinen valtio, jos me emme saa itse omista veroistamme täällä päättää? [Sheikki Laakso: Juuri näin!] Tämä on juuri niin kuin silloin kun eduskunta sääti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2022 vp

lain kevytautoista Suomessa, jonka saivat jotkut Etelä-Euroopan mopoautovalmistajat siten kumottua Euroopan unionin kautta. Olemmeko me itsenäinen valtio, ja saammeko me päättää itse veroistamme?

Arvoisa puhemies! ”Kiinteistöverotuki perustuisi Euroopan komission hyväksymiin tilapäisiin valtiontukisääntöihin talouden tukemiseksi Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen johdosta”, lukee hallituksen esityksessä. Kohdassa 2.1.3, ”Euroopan unionin valtiontukisääntely”, taas todetaan: ”Maatalouteen kohdistuvat julkisista varoista myönnettyt tuet tulevat, kuten muuhunkin taloudelliseen toimintaan kohdistuvat tuet, arvioitaviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen valtiontukea koskevien määräysten perusteella. Valtiontukisäännökset asettavat rajoituksia ja menettelyllisiä vaatimuksia tukien myöntämiselle. Pääsäännön mukaan valtiontueksi katsottavat toimenpiteet on ilmoitettava Euroopan komissiolle ennen niiden käyttöönottoa.” On aivan käsittämätön asia, että tätä verotusta me emme saisi Suomen eduskunnassa muuttaa. Onko todellakin niin, että me emme voi itsenäisenä valtiona edes poistaa omia verojamme ilman että anelemme polvilamme Euroopan unionilta asiaa? Emmekä olisi saaneet tätä edes läpi ilman Ukrainan sodan aiheuttamaa poikkeuksellista tilannetta Euroopassa. Tämä on aivan uskomatonta.

Mielestäni meidän pitää nyt oikeasti viedä tämä pitkäaikaiseksi laiksi. Uskon, että täältä salista löytyy enemmistö siihen, että me huomioidaan suomalainen maanviljelijä, joka on tällä hetkellä aika ahtaalla. Tämä on aika pieni vero kokonaisuutena; tämä on noin 13,5 miljoonaa euroa ministerin mukaan, ja tämä on vähän aikaisemmin ollut noin 15 miljoonaa. Nyt mielestäni, ne valiokunnat, jotka tämän asian käsittelevät, ottakaa nyt järki käteen ja viekää tämä pitkäaikaiseksi laiksi. Silloin maatalouden tuottajien on helpompi investoida ja uskoa tulevaisuuteen. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Nyt ministerit Saarikko ja Kurvinen, molemmat reilu minuutti.

15.32 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos hyvistä kommentteista edustajille. Haluan aluksi todeta, että keskustan eduskuntaryhmän pitkäaikainen kansanedustaja Esko Kiviranta on pitänyt tätä teemaa pitkään esillä, ja kiitos kuuluu edustaja Kivirannalle, että tätä asiaa on ryhdytty voimallisesti edistämään ja komission suuntaan näitä keskusteluja käymään. Tunnette maatalouden tilanteen perinpohjaisesti ja verotuksen sen ympäriltä, ja kyllä, tämän viestinä on vahvasti tukea niitä tiloja, jotka ovat satsanneet tulevaan, joilla on isot velat niskassaan ja suuri huoli tulevasta ja samalla näky siitä, että oman tilan sukupolvensa edustajana haluaisivat työtä jatkaa. Tunnistamme sen, että kaikkia tämä esitys ei auta, vaan tässä on kysymys nimenomaan kohdentumisesta.

Ja ilman muuta pidän perusteltuna tavoitella tälle jatkoa, pysyväisluonteista tai, niin kuin edustaja Satonen täällä hyvin totesi, vähintään tämän jatkamista tämän kriisin yli. Mahdollisuus tähän avautui tämän niin kutsutun Ukraina-poikkeuksen kautta, joka valtiontukisääntöihin luotiin. Ensiksi sellainen syntyi koronan vuoksi, sitten Ukrainaan kohdistuneen hyökkäyssodan vuoksi, ja nämä tukiehdot mahdollistivat tämän ratkaisun toteuttamisen. On pitkä neuvottelutie edessä, jos tätä tukea halutaan jatkaa tuleville vuosille, mutta maan hallituksen edustajina olemme siihen tietenkin valmiita. Kaikkein mieluummin me toivoisimme tietenkin, että maatalouden kannattavuus paranisi ja tämänkaltaisilla toimilla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2022 vp

ei tarvitsisi ikään kuin laastaroida vaikeaa tilannetta, vaan markkinat toimisivat viljelijän kannalta oikeudenmukaisesti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Kurvinen.

15.34 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies, hyvät edustajat, tästä oikein monipuolisesta ja värikkästä keskustelusta. Kysymys on tosiaan 16 miljoonan lisätuesta kriisissä olevalle maataloudelle. 35 000 euroa voi saada enimmillään. Tämä on kymmenientuhansien eurojen tuki monelle kehittyvälle, investoineelle tilalle.

Jaan kyllä sen ajatuksen, mikä täällä edustajilla on ollut yli puolue- ja hallitus—oppositio-rajojen, että meidän pitää saada markkinat toimimaan, meidän pitää parantaa tuottajien asemaa Suomen ruokamarkkinalla ja myöskin kyllä sitä elintarvikevientiä pitäisi saada eteenpäin. Meillä on rankasti miinusmerkkinen ruokatase: tuodaan kolmella miljardilla enemmän vuodessa ruokaa Suomeen kuin mitä me viedään.

Arvoisa puhemies! Tällä viikolla itsekkin olen tavannut jo lihatalojen edustajia, ja tapamme valtiovarainministeri Saarikon kanssa kaupan edustajia tällä viikolla juuri tästä markkinoiden toimivuudesta.

Puhemies! Olen myös ollut Brysseliinkin yhteydessä jo näistä monista kysymyksistä, myöskin keskustellut maatalouskomissaarin kanssa tasan viikko sitten liittyen tähän ilmastoto- ja ympäristöpolitiikkaan, ja kyllä siellä pikkuhiljaa komissiossakin on herätty siihen, että maatalouden tärkein tavoite on ruoan tuottaminen, ruokaturva, huoltovarmuus. Sitä viestiä tietysti pitää vielä enemmän Brysseliin viedä.

Ehkä loppuun haluan, puhemies, kuitenkin sanoa sen, että eivät järkevät ilmastotoimet ole pois maatalouden kannattavuudesta: esimerkiksi maaperän parantaminen, hiilen sidonta uutena tulomuotona tiloille. Ei niitä pidä myöskään tyrmätä. Työ jatkuu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Sitä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.35.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.12.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

18.12 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tekisi mieli kiittää hallitusta tästä esityksestä, mutta kun hallitus kuitenkin jatkuvalla syötöllä valittaa siitä, että he eivät saa kiitosta, saavat vain opposition moitteita. Mutta ne kiitokset jäävät tälläkin kertaa jopa sen takia antamatta, että kukaan hallituspuolueen edustaja ei tässä keskustelussa ole maininnut edes edustaja Mäenpään nimeä, saattika kertonut, mihin tämä koko lakialoittekin perustuu, eli perussuomalaisen edustaja Mäenpään lakialoitteeseen [Petri Huru: Juuri näin!] ja sitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2022 vp

kautta lähteneeseen keskusteluun, ja sitten se tuotiin tietysti hallituspuolueitten toimesta tänne käsittelyyn ihan kuin ei olisi koko edustaja Mäenpäätä koskaan täällä nähneetkään. No, tällaista tämä politiikka aina välillä on. Turha on sieltä sitten hallituspöydistä ihmetellä, minkä takia kiitosta ei oppositiosta kuulu.

Mutta on tämä käsittämätön juttu kyllä, että me joudutaan oikeasti anelemaan EU:lta lupaa siihen, että me lasketaan omia maatalousrakennusten kiinteistöveroja, koska niitä ei välttämättä joka maassa edes olekaan. Ymmärrän sen, että jos EU olisi määrännyt minimitasoa tälle, niin sen minimitasoa alittaminen olisi toimenpide, josta meidän pitäisi pitää huolta. Tulee väkisin mieleen, että tämä EU-himmeli on nyt rakentamassa itselleen sellaisen minimirahoituksen siinä vaiheessa, kun ne yhdistävät nämä kaikki. Eli me ei päästä siinä vaiheessa missään nimessä pakenemaan meidän verotaakasta sille tasolle, missä muut, esimerkiksi Etelä-Euroopan maat, tällä hetkellä omia veroja keräilevät.

Ja tietysti se, mikä ihmetyttää: kuka kuvittelee, että suomalaisen maatalouden ahdinko tulisi muuttumaan vuodenvaihteessa mihinkään? En käsitä, minkä takia tästä tehdään näin lyhytaikainen, yhden vuoden aikainen, ja se sitten käsitellään ehkä uudestaan seuraavan hallituksen aikana, tai tietysti kyllä se varmaan ehkä käsitellään taktisesti tietysti uudestaan ensi keväänä ihan sen takia, että hallituspuolue keskustan täytyy saada jonkun näköisiä sulkia omaan päähänsä, ettei tule niin murskaava tappio sitten seuraavissa eduskuntavaaleissa. Mutta moraalisesti ei tietysti tämä tapa istu meikäläisen aatemaailmaan, mutta tätähän tämä politiikka tietysti joskus on, ja tähän näissä taitaa taustalla kuitenkin olla. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä poissa. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

18.16 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän tässä kohtaa hallitusta. Erittäin hienoa, että maatalouden tuotantorakennusten kiinteistövero saadaan ainakin nyt väliaikaisesti poistettua. Olisin myöskin toivonut, että tässä olisi menty Ruotsin malliin eliikkä pysyvästi pois, otettu esimerkki sieltä. Kun niin monessa muussakin asiassa sieltä matkitaan asioita, niin tässä olisi ollut paikka.

Kiinnitin myöskin huomiota siihen, että valtiovarainministeri Saarikko esitti tässä malliesimerkin siitä, kuinka sitä hyvää yhteistyötä tehdään. Nimittäin kuten tässä edustaja Laakso jo etukäteen mainitsikin, niin edustaja Mäenpää teki lakialoitteen tästä maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveron poistosta jo aikaa sitten, mutta niin kuin Laakso tässä mainitsi, niin ei sanallakaan sieltä tullut siitä. Tässä se yhteistyön kuvio näkyy, eli sitä saa, mitä tilaa. Minä puolestani kiitän, että hallitus otti tämän, ja toivon, että kun tämä menee käsittelyyn, niin saataisiin vielä siihen se pidennys eliikkä pysyväksi.

Mutta tässä kohtaa haluan kiinnittää huomiota valtiovarainministeri Saarikon puheessa nimenomaan siihen, kun aikaisemmin avattiin tätä pykälää, että hän mainitsi siitä, että tämä etenee, mikäli se on EU-oikeudellisesti ok. Eli nyt minun mielestäni tässä salissa ollaan menty liikaa siihen, että ikään kuin uutena normaalina täällä päivä päivältä enemmän ja jatkuvasti enenevissä määrin erilaisissa asiakohdissa me kuullaan täällä, että jos EU sallii. Jos Euroopan unioni sallii meidän tehdä niitä päätöksiä, mitkä koskettavat meitä, meidän kansalaisia ja meidän yhteiskuntaa. Nyt on aika nostaa se kissa pöydälle ja kysyä ääneen, kuinka pitkälle tämä eduskunta on valmis menemään siihen suuntaan, että Euroopan unioni käskää meitä, mitä me saamme tehdä. Emmehän me hyvänen aika saa vaihtaa edes

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2022 vp

kellonaikaa kesäaikaan, talviaikaan, jompaan kumpaan, ilman Euroopan unionin vaaleilla valitsemattomien komissaarien lupaa. Hyvänen aika! Onko siinä jotain järkeä?

Peräänkuulutan nyt keskustelua, vakavaa keskustelua siitä, missä vaiheessa Suomen eduskunnan pitää sanoa, että nyt riittää. Kansallinen etu ensin. On erittäin hälyttävää, että jatkuvasti enemmän ja enemmän me kuulemme tässä salissa ministereiden suusta, että me menemme hattu kourassa Eurooppaan kysymään, saammeko me, rakkaat kollegat, tehdä tällaista päätöstä yhteiskuntamme hyväksi. Minulle tämä ei käy, ja jos ei tätä saada poikki, niin olen itse valmis lähtemään jopa vakavaan keskusteluun tästä aiheesta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

18.19 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Maatalouden tilanne on ollut kriisisä syksystä lähtien, ja itse asiassa kannattavuusongelmia on ollut jo pidemmän aikaa. Pääsyyhän tähän on se, että meidän markkinamme eivät toimi. Meillä on varsin keskittynyt kauppa, joka pystyy polkemaan tuottajahintoja Suomessa. Mutta on myöskin monia asioita, millä valtiolta voi vaikuttaa siihen, että maatalouden kannattavuus olisi parempaa, ja olen siksi todella kiitollinen siitä, että tämä maatalouden kiinteistöveroihin tehtävä muutos, huojennus tuotantorakennusten osalta, on nyt menossa maaliin. Sitähän esitettiin silloin, kun tätä koko kiinteistöverouudistusta, joka on nyt lähtenyt lausunnoille, ollaan valmisteltu, ja syksyllä jo koeponnistettiin vähän tätä asiaa. Nyt kun valtiontukisäännöksissä joustetaan tämän Venäjän hyökkäyssodan seurauksena useissakin Euroopan maissa, tämä oli mahdollista saada läpi. Olen kiitollinen edustaja Mäenpäälle siitä, että aloite on tehty, olen erityisen kiitollinen myöskin edustaja Kivirannalle, jonka kanssa väsymättömästi ollaan tätä asiaa painettu eteenpäin, ja kaikille niille neuvottelijoille, jotka tuonne EU:n päähän vaikuttivat.

Ruotsissahan kiinteistövero on tuotantorakennuksilta poistettu kokonaisuudessaan, ja siksi mielestäni tämä asia pitäisi EU:n päässä tulkita niin, että se ei ole mikään valtiontuki, vaan verotukselliset asiat ovat meillä niin kuin muissakin maissa jokaisen maan itse päätettävissä. Mutta voin sanoa, että kun virkamiehet eivät ole oikein innostuneita tästä asiasta, niin hartiavoimin tehdään töitä, niin että saadaan sieltä sellaisia päätöksiä, joilla tämä asia ei pystyisi etenemään. Mutta on hienoa, että nyt se etenee.

Miksi tämä on merkittävä asia? Tämä kohdistuu juuri niille tiloille, jotka ovat paljon rahaa investoineet siihen, että voisivat suomalaisilla tiloilla tuottaa ruokaa. Tämä on vielä kytköksissä sillä tavalla, että sellaisilla tiloilla, jotka ikään kuin maisemia enemmän hoitelevat, ei muodostu polttoainekustannuksia ja sähkö-, rehu-, lannoite- tai muita tämän tyyppisiä kustannuksia siinä määrin, eli tässä saadaan blokattua sellaiset väärinkäyttäjät pois, ja tämä mallikin on mielestäni ihan hyvä.

Todellakin tämä kiinteistövero on saattanut olla vaikkapa ison navettainvestoinnin jälkeen monilla tiloilla toistakymmentä tuhatta euroa, elikkä siitä hyvästä, että investoi jonkin kuntaan, niin maksat vielä todella isoja kiinteistöveroja. Tämä kohdistuminen on siis erittäin hyvä. Sama koskee toki kasvituotantopuolella isoja kuivurirakennuksia tai kasvi-huonetuotantoa tai tämän tyyppisiä. Erittäin hyvä ja oikeaan osuva uudistus — kiitoksia kaikille valmistelijoille.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2022 vp

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.